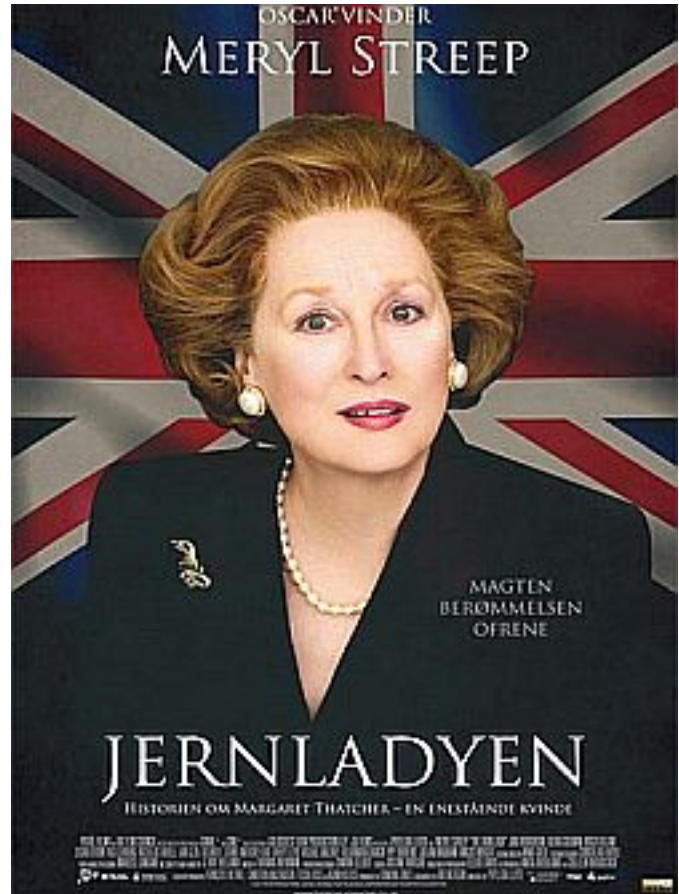

Jernladyen

Filmen der ikke ville være episk Af Carsten Barløse

Der er mesterligt spil af Meryl Streep i filmen om Margaret Thatcher, og filmen har også andre positive kvaliteter, men filmen udviser markante mangler i bl.a. skildringen af Thatchers banebrydende økonomiske politik, og dens skildring af demenspatienten er mildt sagt diskutabel.

Filmen om Margaret Thatcher er i virkeligheden to film: En om den længst siddende britiske premierminister i det 20. århundrede, den største siden Churchill, en anden om hendes alderdom som demens-patient eller hvad det nu er hun fejler.

Derfor er det faktisk også to roller Meryl Streep mesterligt spiller og det er hendes monumentale og oscarbelønnede skuespilpræstation der løfter filmen op over det almindelige niveau for portrætfilm. Men i et krampagtigt forsøg på effektiv kontrastering af den jernhårde politiker og den skrøbelige patient er de to film flettet sammen så forvirrende at man uden forhåndskendskab til nyere britisk historie har svært ved at følge med.

De første mange minutter virker som en patientjournal, så triste er demens-symptomerne. Man gribes hurtigt af en tæerkrummende fornemmelse: Her begås overgreb mod en værgeløs patient. Som alle sygehistorier er også denne gribende, rørende, men er det en måde at behandle en højst nulevende gammel baronesse på: At udstille hendes alderdomssvækkelse? Sublim skuespilkunst af filmhistorisk format, men hvad andet fortælles end hvad vi godt ved i forvejen?

Endelig åbner filmen sig glimtvis for Margarets barndom og ungdom: Købmanden i Grantham gav sin datter en god opdragelse. Skoletiden og studieårene i Oxford overspringes desværre, men så kommer de betagende scener hvor hun først udfordrer Tory-partiets mandschauvinisme og dernæst Heaths vattede kompromispolitik, før hun under endeløs jubel kåres som Vestens første kvindelige regeringschef. Filmen er stærkest, med tilløb, men også kun tilløb, til det episke, i fremstillingen af de 11½ premierminister-år: Dramatisk og medrivende vises hendes jernhårde beslutsomhed og sejrrige konsekvens i opgøret med Argentina-juntaen, fagforeningerne, IRA og først og sidst årtiers fejlslagne økonomiske politik. Filmmediets muligheder udnyttes fint med elegante kameraføringer og hurtige sekvenser af dokumentarisk arkivmateriale. Lydsiden og underlægningsmusikken er glimrende.

Men filmen er overfladisk når den end ikke forsøger at redegøre for hvilke to økonomiske skoler der her tørnede frontalt sammen: Keynesianismen som skiftende Labour-regeringer fulgte: Statsstøtte, statsindgreb, stigende overførselsindkomster resulterende i højere skatter og offentlige udgifter, lav økonomisk vækst, inflation. "Stagflation" prægede fallitboet England i 70'erne. Thatcher var entusiastisk fortalende for den modsatte økonomiske politik, kaldet Chicago-skolen, udformet af de to nobelpristagere Hayek og Friedman: Markedsøkonomi, inflationsbekæmpelse gennem kontrol med pengemængden (monetarisme), privatisering, deregulering, jobskabelse ved skattesænkning. "A nation of shopkeepers" var købmandsdatterens ideal.

Filmen ville være bedre hvis de nationaløkonomiske realiteter trådte tydeligere frem. Vist var det en hestekur hun udsatte sit land for, og vist var der en pris at betale, først og fremmest høje arbejdsløshedstal, men den bitre medicin virkede: Hun bragte England tilbage fra afgrundens rand til at have en sund og stærk økonomi. Det siges i filmen, men det forklares ikke og dokumenteres ikke. Filmen hæver sig ikke fra genren portrætfilm til det den kunne være blevet: En episk-heroisk skildring af hvordan England blev frelst fra den samme skæbne som Grækenland nu lider.

Og filmen er desværre også fuldstændig tavs om det der blev Thatchers største sejr: At den nuværende danske statsministers svigerfar påbegyndte og Tony Blair fuldførte Labourpartiets opgør med sig selv. Analytikere karakteriserer nu alle premierministre efter Thatcher som neo-thatcherister. I 2002 udtalte fremtrædende Labour-MP Mandelson: "Vi er alle thatcherister". I 2010 skrev Tony Blair i sin selvbiografi: "Thatcher-periodens arbejdsmarkeds- og økonomiske reformer var nødvendige".

Denne anmelder kan ikke modstå fristelsen til at sammenligne "Jernladyen" med den episke storfilm om general Patton. Der er tematiske ligheder: En karismatisk excentrikers opstigning og spektakulære sejre, efterfulgt af retræte med psykiske genvordigheder og slutpointen "All glory is fleeting". "Patton" bruger den brede pensel i skildringen af heltens plads i verdenshistorien. I "Jernladyen" ser vi kun de historiske perspektiver glimtvis. "Patton" fik over tre gange så mange Oscars som "Jernladyen".

Filmfakta

The Iron Lady – England/Frankrig 2011 – Instr.: Phyllida Lloyd – Manus: Abi Morgan – Medv: Meryl Streep, Jom Broadbent, Richard E. Grant, Roger Allam, Olivia Colman, Harry Lloyd, Nick Dunning, Julian Wadham, Alexandra Roach, Hugh Ross, Michael Pennington, Russell, Balogh, Mary Robinson – 105 min. – Biografpremiere d. 23/2 og på DVD d. 2/7 2012 – Udlejning: Scanbox (under CVLI-licens)

Links

<http://cinemazone.dk/review.asp?id=8550&area=1>
<https://cinemaonline.dk/Anmeldelse/jernladyen.6812.html>
<http://www.philm.dk/Movie/Detail?id=1318>
<https://www.rogerebert.com/reviews/the-iron-lady-2012>